

OBSAH

SLOVO ÚVODEM 7

Oddíl první:

POČÁTKY SLAVENÍ KŘEŠŤANSKÉ PASCHY 9

1. Pascha – mystická slavnost celého stvoření..... 11

2. Disputatio paschalis (velikonoční kontroverze) 14

Termín svátku paschy 16

Trvání a ukončení postu.....18

Nicejský koncil.....19

3. Teologické aspekty paschálního slavení 21

Dědictví První smlouvy a judaismu 21

Passio i transitus 25

Pavlova reinterpretace (1 K 5,7)..... 28

Údobí padesáti dnů (pentékosté).....31

4. Mysterium paschale – polarita v jednotě.....35

Struktura a prvky slavení starověké paschy..... 36

Kontinuita v diskontinuitě 37

Kříž i Aleluja 38

Trojí obřad, jedna liturgie 39

3. Liturgická náplň Bílé soboty.....130

Bílá sobota – liturgický den? 130

Modlitební liturgie Bílé soboty (Liturgia horarum).....132

Ranní chvály 133

Večerní chvály 134

Oddíl druhý:

OBŘAD UMÝVÁNÍ NOHOU VE MŠI ZELENÉHO ČTVRTKU	43
1. Historický vývoj obřadu.....	45
Kulturně-biblický kontext.....	46
Monastická praxe	46
Mandatum v den Zeleného čtvrtku	49
Reforma obřadu v roce 1956 a 1970	53
Dekret <i>In Missa in Cena Domini</i> (2016).....	54
2. Křestní umývání nohou	55
Počátky obřadu.....	56
Svědectví mimořímských liturgií.....	58
Teologické pojetí	59
3. Exkurz: <i>Ubi caritas est vera, Deus ibi est</i>	62
4. Biblický novozákonní kontext.....	67
„Já jsem mezi vámi jako ten, který slouží“ (Lk 22,27).....	67
„Dal jsem vám příklad“ (J 13,15)	71
„Neodložil to, co měl, ale přijal to, co neměl“ (Mozarabská liturgie).....	74
5. „I vy máte jeden druhému nohy umývat!“ (J 13,14)	75
„Dělá mi to tak dobře“.....	75
Mandatum peregrinorum	76
Ne litera, ale duch.....	77
6. Napodobování, nebo následování?	79
Současný stav.....	79
Autorita jako láska, která slouží.....	82

Oddíl třetí:

OBŘAD PŘIJÍMÁNÍ V LITURGII VELKÉHO PÁTKU 87

1. Historické a liturgické prameny 89

Itinerarium Egeriae (Putování Egeriino)..... 89

Ordo Romanus XXIII 93

Sacramentarium Gelasianum Vetus 97

Ordo Romanus XXIV 99

2. Exkurz: *Consecratio per contactum* 101

3. Od obřadu přijímání k „missa sicca“ 103

Eucharistická pobožnost a „destruovaná“ mše 103

Missale Romanum 1570..... 105

4. Liturgická reforma 20. století.....106

Reforma obřadů Svatého týdne (1956) 107

Missale Romanum 1970..... 110

5. Závěr: Obřad přijímání v liturgii Velkého pátku? 112

Oddíl čtvrtý:

SVATÁ A TICHÁ SOBOTA – DRUHÝ DEN TŘÍDENÍ 117

1. Bílá sobota jako součást velikonočního třídění 119

2. Teologický obsah Bílé soboty..... 121

Silentium magnum (hluboké mlčení)..... 121

Descensus ad inferos (sestoupení k zemřelým)..... 122

Sestoupení k zemřelým – projev solidarity s námi 124

Descensus (sestoupení) jako anastasis (vzkříšení)..... 127

3. Liturgická náplň Bílé soboty..... 130

Bílá sobota – aliturgický den? 130

Modlitební liturgie Bílé soboty (Liturgia horarum)..... 132

Ranní chvály 133

Večerní chvály 134

Modlitba se čtením	136
Modlitba během dne	137
Modlitební liturgie Bílé soboty – úkol a šance.....	137
4. Projevy soukromé zbožnosti.....	138
Modlitba u „Kristova hrobu“	138
Bílá sobota a tajemství eucharistie.....	140
Půst Bílé soboty	142
5. Závěr	142
Oddíl pátý:	
SLAVNOST VELIKONOČNÍ VIGILIE.....	145
1. Strukturální problematika obřadu.....	147
Dvoudílná, nebo čtyřdílná struktura?	148
Situování křestní liturgie.....	150
Začátek mešní liturgie.....	151
Podněty pro současnost.....	152
Vigilie, Svatý týden, doba velikonoční.....	154
2. Noc bdění	156
Proces anticipace	157
Obřad „vzkříšení“ jako projev lidové zbožnosti.....	159
Liturgické hnutí (Pius Parsch)	162
Reforma obřadů Veliké noci (1951).....	164
3. Noc dějin spásy	166
Mysterium paschale (velikonoční tajemství).....	166
Anamnéze (zpřítomňující vzpomínání).....	171
Liturgická kontrakce času	173
Participace na událostech dějin spásy	175
4. Noc tří požehnání	177
Modlitební anamnéze i epikléze.....	178
Noc chvály a díky	179

5. Velikonoční lucernarium	181
Lucernarium v církvi starověku	181
Hymnus <i>Fós hilaron</i>	186
Missale Gothicum	188
Asterios Homileta	190
Liturgie světla	192
„Jitřní dárce světla“ i „šťastná vina“ (Exsultet)	195
6. Čtení noční stráže	199
Tematický plán lekcí	200
Mysterium dějin spásy	201
Palestinský targum k Ex 12,42	204
„Co odlišuje tuto noc od všech ostatních nocí?“	206
Kontinuita dějin spásy	208
Israelitica dignitas	211
7. Křestní liturgie.....	216
Modlitba nad vodou (Oratio super aquam)	217
Serapionovo Euchologion	218
Missale Romanum 1570 a Missale Romanum 1970.....	219
Benedictio fontis z ambroziánské liturgie.....	220
Regenerationis sacrarium (svatyně znovuzrození).....	224
8. Stolování s Ježíšem ukřižovaným a vzkříšeným.....	226
Zpěv Aleluja a velikonoční evangelium	226
Eucharistická modlitba	228
9. „Já jsem pascha spásy“	229
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA.....	233
SEZNAM ZKRATEK.....	241